

правят, отколкото да е втрещен в контролите пост-фактум. Мисля, че това е нещо, което вътрешният одит трябва да прави активно, стига да може да управлява заплахата от грешна самооценка.

Мисля, че всички решения, които се вземат на високо ниво и биват консултирани с вътрешния одит, са възможност да демонстрираме своя уникален поглед върху целия ландшафт на организацията, поставяйки се в нейна полза. Ключът е да бъдат обективно използвани всички налични елементи за достигане до решението, като се уверим, че всички хора, които участват в този процес са наясно с нашата роля, че просто съветваме.

В одита в публичния сектор ние твърде критично преглеждаме одитните планове когато установим промени в контролната среда, опита ни по отношение на плановете за непрекъсваемост на бизнеса, както и изучаваме с какво точно можем да допринесем за връщането на организацията към нейното нормално състояние.

Вътрешният одит притежава изключителната гледна точка.

Напълно съм съгласен, кризата е идеална възможност за нас наистина да демонстрираме добавена стойност, но да сме възприемчиви, проактивни и отзивчиви.

3. Ние сме включили ангажимент в плана си, за който считаме, че има висок потенциал да идентифицираме съществени констатации. В настоящия момент бяхме помолени да отложим ангажимента, тъй като функцията е твърде заета. Как да реагираме, когато достъпът ни до тази функция бива ограничен от ръководството?

Това е въпрос на независимост. Дали висшето ръководство използва настоящата ситуация свързана с COVID19 като извинение и се опитва да повлияе върху вътрешния одит?

Би било разумно да се инициира дискусия за това какво висшето ръководство ще предприеме вместо вътрешният одит сам да се захване с тези проблеми. Ние вече имаме подобна ситуация и трябва да бъде намерен баланс. От една страна ние силно желаем да предоставим на организацията и отделните служители, особено на тези, които са твърде ангажирани, нужната гъвкавост и пространство в тези времена на предизвикателство, като се стремим да бъдем

много гъвкави по време на изпълнението на нашия ангажимент. От друга страна, ние все още трябва да предоставяме увереност в съответствие с очакванията на Одитния комитет. Там, където считаме, че е важно да продължим да извършваме планиран одит, ние ще предоставим една по-голяма гъвкавост в сроковете, отколкото обикновено (все пак благосъстоянието на хората е на първо място, така че може да решим да не включваме някои субекти), но все пак трябва да продължим напред. След няколко одитни ангажимента сме на мнение, че най-много ни притесняват конкретни пет контроли. Знаейки, че екипа на одитираната функция е особено „разтегнат“ в момента, когато започнем ангажимента ние ще се концентрираме върху конкретните контроли, за да минимизираме времето за одит, докато все пак предоставим увереност или препоръки относно областите, които считаме за важни или в някои случаи можем да обходим единствено процесите и отложим детайлното тестване за по-нататък.

По отношение на това установяваме известно отлагане на проследяването на препоръки и коригиращи действия. Може би е трудно да се оспори дали отлагане на тяхното изпълнение е вследствие на COVID19 или е само удобно извинение. Все още сме в ранен етап на кризата, но мога да предвидя увеличаване на неизпълнените препоръки и се чудя колко далеч трябва да стигнем при настояването за това. Съгласен съм с всички коментари – Одитния комитет иска да знае, че контролната среда функционира толкова добре в период на сътресения, колкото и когато организацията плава в спокойни води.

Мисля, че в много случаи вероятно ще знаем кои са истинските причини за „отстъплението назад“ и кои идват от непознаването на организацията, нейната култура и поведението на ключовите мениджъри ... Уместна бележка. Предполагам, че всички предвидихме именно няколко души, които ще поискат отсрочка, още преди те да го направят.

Хубаво е да чуем гледната точка на частния сектор и че е абсолютно съгласен с коментарите, но риска свързан с COVID-19 е много различен в публичния сектор, така че решението за тях не беше вариант за нас.

Според мен, отстъплението е по-често, когато няма пълно припокриване между риска и риск апетита, зададен от ръководството.

Можете да проследите мненията по вече проведени дискусии публикувани в този виртуален форум на следния линк: <https://www.iaa.org.uk/covid-19-hub/heads-of-internal-audit-forum/>.

Превод: Димитър Нешев

КЛЮЧОВИ МОМЕНТИ

ОТ ЗАКОНА ЗА МЕРКИТЕ И ДЕЙСТВИЯТА ПО ВРЕМЕ НА ИЗВЪНРЕДНОТО ПОЛОЖЕНИЕ, ОБЯВЕНО С РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 13 МАРТ 2020 ГОДИНА

Професионалната биография на д-р Младенов е свързана с адвокатурата, съдебната система и държавната администрация.

Експертиза: право, юридически професии и дейности, нормотворчество, публична администрация, алтернативни методи за разрешаване на спорове, вътрешен одит, контролни дейности, етика, интегритет, методология, обучение. Има над 100 публикации в страната и в чужбина, като между тях изпъква книгата „Дескриптивна юриспруденция“, разглеждаща множество аспекти на юридическите професии, длъжности и дейности.

д-р Младен Младенов (MPS, LL.M, MPF, MSM) адвокат

Ръководителите на организациите в частния и публичния сектор (както и техните юридически и одитни екипи) трябва да следват стриктно разпоредбите на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 година (ЗМДВИПОРНС2020), в сила от 13 март 2020 година, а за някои от нормите му - от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“ – 24 март 2020 година.

Трябва да се има предвид, че законът ще се прилага до отмяна на извънредното положение, т.е. – до произнасянето с изричен акт от страна на Народното събрание (НС). Структурата на изложението ще бъде следната – с потъмнен текст ще се посочва правилото за поведение в извънредния закон, след това ще се дава съвет какво трябва да се направи сега, а на трето място – какво трябва да се прави в бъдеще. Ще бъдат разглеждани само тези разпо-

редби, които са приложими към най-много организации в частния и публичния сектор.

От особена важност е да се отбележи, че динамиката на ситуацията принуди Народното събрание в много кратък срок от обнародването на първоначалния текст на закона да приеме Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на ЗМДВИПОРНС2020, обнародван в ДВ, бр. 28 на 9 април 2020 година. В такъв случай, актуалният текст към момента е консолидираната версия на самия ЗМДВИПОРНС2020, която би трябвало да е актуалният вариант, обединяващ запазените текстове на първия тест и всички последващи изменения и допълнения в хомогенен и непротиворечащ текст.

С голяма степен на вероятност може да се предположи, че законодателят ще е притиснат от последващи важни промени в обстоятелствата, което може да наложи нови изменения и допълнения.

Това означава, че правните субекти трябва всекидневно да следят последния, действащ вариант на този извънреден закон.

Ако правно-информационните системи не са реагирали незабавно на тази актуализация, трябва да се следи текст по текст от официалното издание на законовите нормативни актове в Република България – Държавен вестник (ДВ), публично достъпно на Интернет страницата <https://dv.parliament.bg/DVWeb/>.

На първо място, от особена важност е да се помни, че министърът на здравеопазването освен по Закона за здравето **може да въвежда и други временни мерки и ограничения**, определени в закон. С измененията и допълненията в закона бе създадено ново изречение второ в чл. 2, което гласи, че актът на министъра на здравеопазването подлежи на предварително изпълнение. Това означава, че НС му е делегирало свръхправомощия в неговата изпълнително-разпоредителна дейност.

Сега: Да се определят с изрична заповед двама служители от организацията – титуляр и негов заместник, които ежечасно да следят за евентуални други временни мерки и ограничения, въведени от министъра на здравеопазването и незабавно да ги свеждат до знанието на ръководството, като предлагат начини за имплементирането им в организацията. Същото правило важи и за последващи изменения и допълнения на самия ЗМДВИ-ПОРНС2020.

В бъдеще: След приключването на извънредното положение, същите служители да обобщят и анализират всички нововъведения в организацията, като инициират запазването на тези, които биха били полезни и в редовно положение на нещата. Освен това, с оглед на опита от извънредното положение, да излъчат до ръководството предложения за подготовка за евентуални други подобни ситуации напред във времето.

На второ място, да се отрази, **че до отмяната на извънредното положение спират да текат юридическите срокове** по силата на чл. 3 от закона, като с измененията и допълненията има изрично посочени изключения от този принцип в точка първа от цитирания текст, която препраща към производствата и делата съгласно приложението към ЗМДВИПОРНС2020.

Сега: Юридическият екип на организацията в най-

кратък срок да изготви до ръководството доклад относно правните последици за организацията, вследствие от това „изключение във връзка с времето“, както и конкретни предложения за промяна в процедурите, стандартите и алгоритмите за работа в организацията. Одиторите да предложат насоки за времето на действието на извънредното положение, чрез които да се наваксат всички времеви срокове, така че – що се касае за самата организация, същата да е в условията на абсолютна бързина.

В бъдеще: При възстановяването на обичайния правов и организационен ред, юридическият и одиторският екип да са готови с конкретни мерки и процедури за поддържане на маниер на действие, непозволяващ прокрастинацията в каквато и да е ситуация – редовна или извънредна.

На трето място, да се отчита, **че се удължават с един месец от отмяната на извънредното положение определени юридически срокове** по смисъла на чл. 4 от закона. С измененията и допълненията се създава нова алинея втора, която е в смисъл, че горната пролонгация с един месец от отмяната на извънредното положение **не се прилага за производствата**, свързани с възлагане на обществени поръчки, концесионните процедури, производствата по Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, производствата по глава трета от Закона за държавната собственост и по глава трета от Закона за общинската собственост, производствата по Закона за подпомагане на земеделските производители, производствата по Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, производствата по Закона за горите, производствата по Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, производствата по Закона за ветеринарномедицинската дейност, производствата по Закона за устройство на територията и производствата по Закона за защита на конкуренцията.

Сега: Изключенията от удължаването на сроковете трябва да бъдат внимателно класифицирани от юридическите и одиторските екипи в организациите. Всяко едно производство с административен елемент трябва да бъде преценено с оглед на групирането му – към правилото на извънредното законодателство ли попада, или към изключението към правилото на извънредното законодателство. С оглед на това трябва да се предприемат съот-

ветните мерки за спазване на сроковете, като най-естествената от тях е не да се изчака изтичането на какъвто и да е срок, а да се действа по най-бързия начин, което ще гарантира спазването му.

В бъдеще: След отмяната на извънредното положение трябва да се извърши анализ на подготовеността на организацията за функциониране в условията на пълен отказ от прокрастинация.

На четвърто място, съобразно чл. 5, ал. 1 от закона **се спират всички обявени публични продани и въводи във владение, обявени от държавните и частните съдебни изпълнители**. Освен това, след отмяна на извънредното положение публичните продани и въводите във владение се насрочват наново, като не се дължат нови такси и разноси.

Сега: Юридическите екипи да докладват на ръководството в какви фази се намират изпълнителните дела, по които страна е организацията – в качеството на взыскател или на длъжник. Да анализират и дадат мнение за правните и финансовите последици за организацията от спирането на изпълнителните действия, както и за превръщането на дефектите на ситуацията в ефекти, и обратното.

В бъдеще: Същите звена и служители да подготвят организацията за всички действия във връзка с подновяването на изпълнителните действия след приключване на извънредното положение.

На пето място, в съответствие с чл. 5, ал. 2 от закона е налице **забрана от налагане на запови на банкови сметки на физически лица и на лечебни заведения, запови върху трудови възнаграждения и пенсии, обезпечителни мерки върху медицинска апаратура и оборудване**, както и извършването на описи на движими вещи и недвижими имоти, собственост на физически лица, освен за задължения за издръжка, за вреди от непозволено увреждане и за вземания за трудови възнаграждения.

Сега: Тази разпоредба касае съдебните изпълнители, но трябва да се има предвид от юридическите и счетоводните екипи на организациите, за стриктно спазване на закона.

В бъдеще: След отпадане на извънредното положение тези мерки би трябвало да се възобновяват служебно от съдебните изпълнители. Ако обаче организацията е взыскател, добре би било – в защита на своя правен интерес – да подсети съот-

ветния изпълнител към подновяване на действията по изпълнението. Това задължение трябва да се реализира от юридическите екипи, а одитното звено трябва да го заложи в предложенията си за действия при нормализиране на ситуацията.

На шесто място, сериозна част от охранителните производства във връзка с гражданския и търговски оборот е възпрепятствана по законов път понастоящем – съобразно чл. 5, ал. 3 от ЗМДВИ-ПОРНС2020. Текстът указва, че се **ограничават нотариалните производства до неотложни такива при спазване на здравно-хигиенните изисквания**, като Нотариалната камара осигурява дежурни нотариуси при съотношение най-малко един нотариус на 50 000 жители за съответния район.

Сега: Спорове в нотариалната практика ще има относно тълкуването на термина „неотложни нотариални производства“, точният критериален апарат за определянето им като такива, като понякога това би било против интереса на граждани и организации.

В бъдеще: Натрупаните поради „ограничаването“ им нотариални производства ще трябва да се реализират в къс времеви отрязък, което предпоставя риск от недоглеждане, пропуск, неперфектен изказ в нотариалните документи и други подобни. Това предполага още по-голяма професионална бдителност на нотариусите, но също така и повече грижи за собствения си интерес от страна на участниците в нотариалните производства.

На седмо място, с измененията и допълненията на чл. 6 се приема, че **до отмяната на извънредното положение при забава за плащане на задължения на частноправни субекти**, длъжници по договори за кредит и други форми на финансиране (факторинг, форфетинг и други), предоставени от банки и финансови институции по чл. 3 от Закона за кредитните институции, включително когато вземанията са придобити от други банки, финансови институции или трети лица, и по договори за лизинг, **не се начисляват лихви за забава и неустойки, задължението не може да бъде обявено за предсрочно изискуемо и договорът не може да бъде развален поради неизпълнение, както и не може да бъдат изземвани вещи**.

Сега: В момента длъжниците по облигационни и

търговски правоотношения получават нещо като „временна амнистия“ за неизпълнение на паричните си задължения. Условието е те да не са субекти от публичния сектор. Това им дава възможност по време на извънредното положение да разполагат с наличните си парични средства по най-добрия за техния интерес начин, без да се замислят от последниците за кредиторите си.

В бъдеще: След отмяна на извънредното положение измамното чувство у длъжника, че няма неблагоприятни последици за него от забавата на плащането му, приключва по силата на закона. Тогава се задействат всички типични правни възможности от забавата за плащане. Те са както от вторичен паричен характер – натрупване на лихви и неустойки за забава, така и от чисто облигационен характер – незабавен ефект на изискуемост на претенцията, едностранно разваляне на договора от страна на кредитора, изземване на заложените вещи или вещи в задатък и други подобни.

С измененията и допълненията в закона се създава нов чл. 6а, който в двете си алинеи указва, че до отмяната на извънредното положение **държавни и местни органи, съвети, комитети, комисии, включително органи на управление или контрол на фондове, сметки и други, които не са юридически лица, може да провеждат заседания от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие при спазване изискванията за кворум и лично гласуване, или да приемат решения неприсъствено. За проведеното заседание се изготвя протокол.** За неуредените въпроси се прилагат специалните закони и актовете по прилагането им, респективно – до отмяната на извънредното положение **откритите съдебни заседания**, включително заседанията на Комисията за защита на конкуренцията, **може да се провеждат от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие на страните и участниците в процеса, съответно производството.** За проведените заседания се изготвя протокол, който се публикува незабавно, а записът от заседанието се съхранява до изтичането на срока за поправка и допълване на протокола. Съдът, съответно Комисията за защита на конкуренцията уведомява страните, когато заседанието ще се проведе от разстояние.

Сега: Всички организации, които могат да се припознаят в горните законови хипотези би тряб-

вало – вместо да преустановяват дейност поради невъзможност за кворум и лично гласуване – да провеждат заседания от разстояние. За тях трябва да са осигурени технически средства, както и да се предвиди изключително стриктна процедура за изготвяне на протокола, с оглед на доказателствената му стойност. Юридическите екипи на организацията, ангажирани със съдебни дела да направят необходимото за участие в откритите съдебни заседания чрез участие от разстояние, като подпомагат съответните съдебни състави в реализацията на това начинание. Одиторите да направят анализ на изпълнението на горните технически, технологични, организационни и правни изисквания, с оглед на законосъобразност, ефективност, ефикасност и икономичност.

В бъдеще: Всички добри практики от горните нововъведения в организацията и с външни органи и лица да бъдат запазени, доразвити и ефективно използвани.

Новата разпоредба на чл. 6б от закона е в смисъл, че до отмяната на извънредното положение по решение на Министерския съвет министрите, областните управители и ръководителите на други ведомства, предоставили под наем или за ползване имоти – държавна собственост, или общинските съвети, предоставили под наем или за ползване имоти – общинска собственост, може да приемат решения, съответно издадат заповеди за **намаляване размера на вноските за наем и за ползване или за освобождаване от заплащането им изцяло или частично от физически и юридически лица – наематели или ползватели**, които са ограничили или преустановили дейността си вследствие на мерките и ограниченията, наложени по време на извънредното положение.

Сега: Ако организацията е наемател или ползвател на имоти от горепосочените категории, трябва да се направят съответните юридически постъпки за намаляване размера на вноските или за освобождаване от заплащането им. Юридическите, счетоводните и одитните екипи на организацията трябва да работят съвместно в тази насока.

В бъдеще: След отмяната на извънредното положение ръководството на организацията трябва да направи конкретна преценка дали все още са ограничени или преустановени дейностите вследствие на мерките и ограниченията, наложени по време на извънредното положение или пък не, като по

този начин да се иска продължение на намаление на вноските или неплащането им, или съответно – преминаването към обичайния режим на заплащането им.

На следващо място, съобразно чл. 7, ал. 1 от закона, **работодателите и органите по назначаване в зависимост от специфичния характер на работа и възможността за нейното обезпечаване може да възлагат надомна работа или работа от разстояние на работниците и служителите си без тяхно съгласие, освен когато това е невъзможно.**

Сега: Преценката за всеки конкретен случай се вземат от съответния работодател, респективно – орган по назначаване, като условията и редът за възлагане, изпълнение и контрол се определят с тяхна заповед, която трябва да бъде надлежно и валидно оформена.

В бъдеще: Понеже точно в тази разпоредба на закона няма изрично ограничаване на тези условия за полагане на труд само за времето на извънредното положение, при отмяната му, ако вече се е доказало, че надомната работа или работа от разстояние са довели до по-голяма резултатност от работата, то горната заповед може и да не се отменя. Това означава, че извънредното положение дава възможност за нов подход към трудовите и приравнени на тях правоотношения, дори и след отмяната му. По друг начин казано – извънредното положение е един еволюционен катализатор за индоктринираните и неадекватни правоотношения във връзка с полагането на труд, които отдавна имат нужда от дълбока промяна.

По-нататък, съгласно втората алинея на чл. 7 от закона, **работодателите и органите по назначаване може да предоставят до една втора от платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие.**

Сега: Разумните работодатели и органи по назначаване биха дали приоритет на взаимно съгласие, базирано на общо разбиране на тежката ситуация. Силово едностранно налагане на платен годишен отпуск – въпреки изричната законова възможност – уврежда доверието в правоотношението. Такъв краен подход е допустим едва в краен случай. Юридическите и одиторски екипи трябва да отправят навременно предупреждение към мениджмънта в тази насока.

В бъдеще: След отмяната на извънредното положение

ние и при вече използван годишен отпуск от страна на персонала усилията трябва да са насочени към изпълнение на всички недовършени докрай трудови задачи по време на ситуационната невъзможност за пълен работен капацитет на организацията.

След това, по силата на чл. 8, ал. 1 от закона, **въведените ограничения за полагане на извънреден труд и за неговата продължителност не се прилагат за работниците и служителите на намалено работно време, които оказват или подпомагат оказването на медицинска помощ, съответно за държавните служители, които по длъжностна характеристика или разпореждане на ръководител подпомагат оказването на медицинска помощ.**

Сега: Ръководителите на организациите в публичния и частния сектор трябва да поставят общия интерес – оказването на медицинска помощ, пред принципните ограничения за полагане на извънреден труд. Последните важат само за обичайните ситуации, не и за извънредното положение.

В бъдеще: След отмяната на извънредното положение юридическите екипи трябва да напомнят на ръководителите, че българското законодателство е изключително строго по отношение на спазването на правата на работниците и служителите. Одиторските екипи би трябвало да извършат одит в тази насока, като удачно е да бъде проведено и обучение по тази проблематика.

По систематиката на закона, съгласно чл. 13 от ЗМДВИПОРНС2020 **разпоредбите на Закона за обществените поръчки (ЗОП) не се прилагат при закупуване от възложителите на хигиенни материали, дезинфектанти, медицински изделия и лични предпазни средства, необходими за обезпечаване на противо-епидемичните мерки; закупуване на медицински изделия, медицинска и лабораторна апаратура, необходими за диагностика и лечение на заразените пациенти, консумативите за тях, както и дейности, свързани с внедряването им; възлагане на дейности по обезвреждане на пестициди и болнични отпадъци.**

Сега: По време на извънредното положение ЗОП не се прилага за закупуването всички медицински, санитарни, противоепидемиологични и други стоки и услуги. При условията на форсмажор пък

по искане на изпълнител на обществена поръчка може да бъде предоговорен срокът за изпълнение, но не повече от срока на действие на извънредното положение.

В бъдеще: Одиторските екипи, след отмяната на извънредното положение, трябва да се концентрират върху преценката дали по време на действието му тези изключения не са послужили за оправдание на приравняването към този режим на непопадащи под уредбата му хипотези. Също така, разпоредбите на ЗОП в пълна сила се задействат отново при връщане на обичайното положение на нещата от гледна точка на законовите регулации.

На следващо място, базирайки се на чл. 21 от закона, **до отмяната на извънредното положение управляващите органи на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове имат право да изменят едностранно договори за безвъзмездна финансова помощ съобразно необходимостта от мерки при криза, включително да увеличават размера на договорената безвъзмездна финансова помощ; отпускат безвъзмездна финансова помощ при опростени правила, включително без публикуване на покана за набиране на предложения; увеличат общия ресурс по операциите над одобрените от комитета за наблюдение по схемите, по които са допустими мерки, в условията на извънредни ситуации.**

Сега: Организациите-бенефициенти би трябвало да използват всички възможности за оптимизация във връзка с ползването на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове. Те трябва да отчитат и възможността, че безвъзмездна финансова помощ се предоставя директно на кандидат, одобрен от комитета за наблюдение на съответната програма, чрез приемане на неприсъствено решение по мотивирано предложение на ръководителя на управляващия орган на програмата, като тя се предоставя директно на кандидат, който в определен от ръководителя на управляващия орган срок отговори на одобрените критерии. Такъв шанс за ползване на финансов ресурс е колкото рядък, толкова и неочакван, каквото е и самото извънредно положение.

В бъдеще: Понеже такъв облекчен режим извън обхвата на извънредното положение е практически невъзможен, всички възможности трябва да

са реализирани само и единствено понастоящем, което обезсмисля бъдещо планиране, а позволява само одитна дейност по отношение на ефективност, ефикасност и икономичност на ползването на безвъзмездната финансова помощ.

Като допълнение, в Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗМДВИПОРНС2020, разпоредбата на §1, ал. 1 постановява, че в 7-дневен срок от обнародването на този закон в „Държавен вестник“ **лечебните заведения, държавните институции и телекомуникационните оператори чрез определени длъжностни лица извършват извънредна проверка на техническото състояние на енергийните обекти, предназначени за снабдяване с електрическа енергия, които са тяхна собственост, включително на електрически уредби, собствени източници на резервно захранване и съоръжения за автоматично превключване на захранването, осигуряващи непрекъснатост на снабдяването с електрическа енергия.**

Сега: Ръководството на организацията трябва да определи поименно длъжностните лица, отговорни за горните действия. Същите трябва да съставят протоколи за резултатите от проверката. При установяване на несъответствия с нормативните изисквания се предприемат незабавни действия за тяхното отстраняване с цел гарантиране непрекъснатостта на снабдяването с електрическа енергия. Налично е и задължение за незабавно уведомяване на Министерството на енергетиката за предприетите действия в резултат на извършените проверки.

В бъдеще: Одиторските екипи трябва да извършат одит на изпълнението на тези императивни законови изисквания и да подготвят организацията за още по-дисциплинирано действие при евентуални бъдещи ситуации от сходен тип.

Съответно, чрез §4 на ПЗР от закона в Кодекса на труда се правят изменения и допълнения във връзка с правните институти на **възлагане на надомна работа и работа от разстояние при обявено извънредно положение, преустановяване на работата при обявено извънредно положение и ползване на отпуск при обявено извънредно положение.**

Сега: Юридическите екипи на организациите трябва да прецизират условията, при които работодателят може при обявено извънредно положение

да възлага на работника или служителя без негово съгласие да извършва временно надомна работа и/или работа от разстояние, като в този случай се изменя само мястото на работа, без да се променят другите условия по трудовия договор. Също така, трябва да се уточни кога при обявено извънредно положение работодателят може със заповед да преустанови работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители за целия период или за част от него до отмяната на извънредното положение, както и да се има предвид възможността при положение на обявено извънредно положение работата на предприятието или на част от него е преустановена със заповед на държавен орган, работодателят е длъжен да не допуска работниците или служителите до работните им места за периода, определен в заповедта. Звеното по управление на процесите трябва да анализира и разпише случаите, при които в предприятието или в негово звено работодателят може да установи за целия период на обявено извънредно положение или за част от този период непълно работно време за работниците и служителите, които работят на пълно работно време. От финансова гледна точка трябва да се преценят ефектите и дефектите от възможността когато поради обявено извънредно положение със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган е преустановена работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители, работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие, включително на работник или служител, който не е придобил 8 месеца трудов стаж. Екипът по човешки ресурси трябва да отрази, че работодателят е длъжен да разрешава ползването на платен годишен отпуск или на неплатен отпуск при обявено извънредно положение по искане на бременна работничка или служителка, както и на работничка или служителка в напреднал етап на лечение ин-витро; майка или осиновителка на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му; работник или служител, който е самотен баща или осиновител на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му; работник или служител, който не е навършил 18-годишна възраст; работник или служител с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто; работник или служител с право на закрила при уволнение.

В бъдеще: Одиторският екип на организацията да извърши оценка на всички финансови, организационни, юридически и персонални последици от реализирането или не на горните възможности, предвидени в закона. Да се направи оценка на риска и да се подготви организацията за евентуални бъдещи подобни ситуации.

Както следва, при действието на §6 от ПЗР на ЗМДВИПОРНС2020 да се отчита, че в Кодекса за социално осигуряване се правят допълнения чрез **подходи за подпомагане на запазване на работните места.**

Сега: Частните работодатели да преценят дали ги урежда схемата, по силата на която по време на действието на този закон, но за срок не по-дълъг от три месеца, Националният осигурителен институт превежда 60 на сто от размера на осигурителния доход за месец януари 2020 година за лица, осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване от осигурители, отговарящи на критерии, определени с акт на Министерския съвет. Средствата се превеждат по банков път на съответния осигурител в срок до 5 работни дни въз основа на предоставена от Агенцията по заетостта писмена информация. Тези средства са за сметка на фонд „Безработица“ на държавното обществено осигуряване. В случай че осигурителят не изплати пълния размер на трудовото възнаграждение на работниците и служителите, за които са получени средствата той ги възстановява.

В бъдеще: Одиторският екип, след отмяната на извънредното положение, да направи оценка на удачността на този подход за предприятието. Тук трябва да се отговори на въпросите не само на професионалната преценка на финансовия и юридическия екип, но и на крайното управленско решение по конкретния казус.

Да се има предвид, че в §13 от ПЗР на закона е отразено, че в Закона за държавния служител се въвеждат хипотезите на **извършване на работа от разстояние и на ползване на отпуск при обявено извънредно положение.**

Сега: Ръководителите в публичния сектор да съобразят разпоредбата, според която при обявено извънредно положение органът по назначаването може да възлага на служителя без негово съгласие работа от разстояние в домашна среда, като се съобразят характерът на работата и дейността

на отделните звена и служители съгласно функциите, определени в устройствените правилници и утвърдените длъжностни характеристики на служителите, като условията и редът за възлагане, изпълнение и контрол на работата от разстояние се определят със заповед на органа по назначаване. Също така, при обявено извънредно положение и когато не може да се въведе работа от разстояние в домашна среда по чл. 51а, органът по назначаването е длъжен да разрешава ползването на платен годишен отпуск или на неплатен отпуск по искане на бременна служителка или служителка в напреднал етап на лечение ин-витро; майка или осиновителка на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му; служител, който е самотен баща или осиновител на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му; служител с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто; трудоустроен служител или служител, боледуващ от болест, определена в наредбата на министъра на здравеопазването.

В бъдеще: Одитът тук е повече от задължителен. Той ще отговори на множество въпроси, които имат пресечна точка – реалното въвеждане на електронното управление, оптимизиране на числеността на администрацията, повишаване на бързината на нейната работа, симплифицирането на процедурите, опазване на служебната информация и други подобни. Ако по време на извънредното положение – въпреки създадените трудности и елементът на изненада – администрацията е работила по същия начин или по-добре, то тя не трябва да се връща в предишното си състояние по отношение на работно време и работно място. Одиторските доклади тук трябва да са обективни, безпристрастни, точни и категорични.

От особена важност е ръководителите в публичния и частния сектор да отчитат всички **принудителни административни мерки, както и санкциите за неизпълнението им** по силата на §22 от закона, рефериращ към Закона за здравето.

Сега: Да се запознае всеки работник и служител в организацията с правните постановки, че когато съществува заплаха за здравето на гражданите от болести извън посочените, министърът на здравеопазването може да разпорежи задължителна изолация на болни, на заразноносителите, на контактните лица и на лица, които са влезли на територията

на страната от други държави. Изолация и лечение на лица може да се осъществява в домашни условия след преценка на съществуващия епидемичен риск от лекуващия лекар или след консултация с епидемиолог или специалист по инфекциозни болести. Мерките може да включват и временно ограничаване придвижването на територията на страната, както и временно спиране или ограничаване на експлоатацията или режима на работа на обекти с обществено предназначение и/или други обекти или услуги, предоставяни на гражданите, в случаи на обявено извънредно положение.

Нещо повече – да се знае, че който наруши или не изпълни въведени с акт на министъра на здравеопазването или директор на регионална здравна инспекция противоепидемични мерки, освен ако деянието съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер на 5 000 лв., а когато нарушението е извършено от едноличен търговец или юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер на 15 000 лв. Законодателят, под натиска на общественото възмущение, прецени, че тези глоби и имуществени санкции са прекалено високи и не изпълняват целите на персоналното възпиране и генералната превенция. Затова, с измененията и допълненията на закона, бяха намалени размерите на тези глоби и имуществени санкции, като глобата „в размер на 5 000 лв.“ се заменя с „от 300 до 1 000 лв.“, а при повторно нарушение от 1 000 до 2 000 лв., съответно – имуществената санкция в размер „на 15 000 лв.“ се заменя с „от 500 до 2 000 лв.“, а при повторно нарушение от 2 000 до 5 000 лв.“.

Нарушенията се установяват с актове, съставени от държавни здравни инспектори или от длъжностни лица, определени от директора на регионалната здравна инспекция, длъжностни лица, определени от директорите на областните дирекции на Министерството на вътрешните работи, или длъжностни лица, определени от кметовете на общини. Наказателните постановления се издават съответно от директора на съответната регионална здравна инспекция, директора на съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи и кмета на съответната община. Също така новата санкция е, че болен от заразна болест, както и контактното лице, което чрез изследване е с потвърдено носителство на заразна болест, който откаже или не изпълнява задължителна изолация и лечение, се наказва с глоба в размер на 5 000 лв. Същото наказание се налага и на контактното лице,

извън посоченото по изречение първо, както и на лица, които са влезли на територията на страната от други държави, които откажат или не изпълняват задължителна изолация, съответно лечение. Лицата, отказали да се явят доброволно за изолация и лечение, както и лицата, които не изпълняват задължителна изолация, се довеждат принудително със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи по искане на органите на държавния здравен контрол, на ръководителя на лечебното заведение за болнична помощ или на лекаря, насочил лицето за хоспитализация. Допълнително, контактното лице, което откаже извършването на изследване с цел установяване на носителство на заразна болест, се наказва с глоба от 50 до 500 лв., а лице, което отказва да се яви доброволно за извършване на изследване, се довежда принудително със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи по искане на органите на държавния здравен контрол.

Законопослушанието в случаите на извънредно положение е от особена важност и отговорност за него носят всички – включително и ръководителите на организациите. Средният и нисшият управленски персонал трябва да е ангажиран с тези задачи. Трябва да се извърши инструктаж на всеки работник и служител към бдителност в тази насока и по отношение на колегите си, с незабавно реагиране за уведомяване на ръководството и на компетентните за това органи.

В бъдеще: След отмяната на извънредното положение да се направи ретроспективен преглед на поведението на всеки един работник и служител в организацията. Тези, които са се държали безотговорно да бъдат поставени под мониторинг и евентуална преценка за прекратяване на правоотношенията с тях. От одиторска гледна точка е нужно отново да се претеглят всички стандарти, процедури и правила за действие при форсмажорни обстоятелства, и при необходимост – те да се допълнят и актуализират с оглед на придобития от настоящата ситуация организационен, управленски и одиторски опит.

Фокусирано внимание трябва да е налице в §25 до §29 от ПЗР, където се правят изменения в **данъчно-осигурителното законодателство**, които са прецедент и за нормотворческата, и за фискалната, и за бюджетната ни история.

Сега: Ръководителите, счетоводителите, юристите и одиторите на организациите да се запознаят

внимателно с новите постановки в законодателството, а именно: сроковете по множество изрично посочени разпоредби в Закона за корпоративното подоходно облагане се удължават до 30 юни 2020 година. През 2020 година авансовите вноски по Закона за корпоративното подоходно облагане се правят при условията и по реда на глава четиринадесета от същия закон, при съобразяване със следните особености когато до влизането в сила на този закон е подадена годишната данъчна декларация за 2019 година, авансовите вноски се правят в размер съгласно декларираното; при необходимост лицата могат да подадат коригираща декларация по реда на чл. 88 от Закона за корпоративното подоходно облагане; когато до 15 април 2020 година е подадена годишната данъчна декларация за 2019 година, авансовите вноски се правят в размер съгласно декларираното; когато до 15 април 2020 година не е подадена годишната данъчна декларация за 2019 година, авансовите вноски се декларираат с образеца на годишната данъчна декларация до 15 април 2020 г., като се попълва само тази част от нея, касаеща декларирането на авансови вноски за текущата година.

Със сходен законодателен подход се постановява, че през 2020 година отстъпка 5 на сто се прави на лицата, предплатили до 30 юни данъка върху недвижимите имоти за цялата година или данъка върху превозните средства за цялата година.

Също така, през 2020 година срокът по чл. 47, ал. 2 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се удължава до 30 юни. През 2020 година срокът за подаване на годишната данъчна декларация по чл. 50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2019 година и за внасяне на дължимия по декларацията данък върху годишната данъчна основа от лицата по чл. 51, ал. 1 от същия закон се удължава до 30 юни. През 2020 година отстъпката по чл. 53, ал. 6 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се ползва от лицата по чл. 51, ал. 1 от същия закон, ако декларацията е подадена и данъкът за довносяне е внесен в срок до 31 май 2020 година. Особеността се корени в това, че лицата по чл. 51, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица прилагат съответно §25, като срокът за подаване на декларацията по ал. 2 от същия параграф е до 30 април 2020 г.

От процедурна страна трябва да се отчита, че до отмяната на извънредното положение срокът по

чл. 171, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс не се прилага освен в случаите по чл. 172, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс - давността спира да тече и за времето на обявеното извънредно положение; срокът по чл. 193, ал. 4 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс спира да тече; не се образува изпълнително производство по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, освен когато е необходимо да се защитят особено важни държавни или обществени интереси или може да бъде осуетено или сериозно затруднено изпълнението на акта, или ако от закъснението на изпълнението може да последва значителна или трудно поправима вреда.

Тук могат да се добавят също така след: и принудителното изпълнение по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс се спира; извършените до спирането действия запазват силата си; след спирането публичният изпълнител не може да извършва нови изпълнителни действия, но може да извършва действия по обезпечаване на вземането, както и разпределение на суми, постъпили по изпълнителното дело; изпълнителното производство се възобновява след изтичането на срока, за който е обявено извънредното положение; преди изтичането на срока на извънредното положение изпълнителното производство се възобновява с разпореждане на публичния изпълнител по искане на длъжника, за изпълнение върху вземания и парични средства от банки; вземания от трети лица; вложени ценности в сейфове; след реализиране на изпълнението изпълнителното производство се спира; срокът по чл. 246, ал. 10 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс спира да тече.

В бъдеще: Да се утвърди актуализирана данъчна стратегия на организацията как да се процедира от сега нататък, имайки предвид възможността от създаване на подобна извънредна ситуация в бъдеще.

Разбира се, трябва да се използват **временните правни възможности** по §30 от ПЗР на ЗМДВИПОРНС2020.

Сега: Ръководството трябва да съобрази нормативното правило, че по време на действието на този закон Агенция „Митници“ може да предоставя безвъзмездно задържани, иззети, отнети и изоставени стоки, които могат да послужат за защита на живота или здравето на хората, на лечебни заве-

дения, Българския червен кръст, детски градини, училища, социални заведения, държавни и общински учреждения. Предоставянето се извършва със заповед на директора на Агенция „Митници“, в която се определят условията, редът и начинът на използване на предоставените стоки. По време на действието на този закон директорът на Агенция „Митници“ може със заповед да предоставя безвъзмездно задържан, иззет, отнет или изоставен етилов алкохол за дезинфекция на лечебни заведения, Българския червен кръст, детски градини, училища, социални заведения, държавни и общински учреждения. Предоставените акцизни стоки се освобождават от плащане на акциз. За да се осъществи такава възможност юридическият екип на организацията трябва да обоснове и от фактическа, и от правна страна необходимостта от предоставянето на горните вещи. Тук е нужна проактивност и висок професионализъм. Одиторите биха могли да бъдат полезни в този процес съобразно тяхната висока професионална квалификация.

В бъдеще: Екипът на организацията трябва да бъде подготвен както за рисковете, така и за правните възможности от бъдещо извънредно положение. Това означава да се реагира бързо и на място. Едни предварително изготвени алгоритми за аргументирани искания в горния порядък биха били повече от удачни.

По изключение, и в публичния, и в частния сектор се променят в движение изисквания по отношение на **финансовото управление и контрол и счетоводството**, според разпоредбите на §32 и §33 от ПЗР на закона.

Сега: През 2020 година сроковете по чл. 8, ал. 1 и чл. 20 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор се удължават с един месец, респективно - през 2020 година сроковете по чл. 38, ал. 1, т. 1, 2 и 3 от Закона за счетоводството се удължават до 30 септември 2020 година, а срокът по чл. 38, ал. 9, т. 2 от същия закон се удължава до 30 юни 2020 година.

В бъдеще: Стандартите в организациите, касаещи финансови и счетоводни подходи трябва да се осъвременят с оглед на евентуални бъдещи подобни нормативни измествания във времето.

Понастоящем, извънредното положение дава възможност за **електронизация на счетоводните изявления**. Това е видно от §42 от закона.

Сега: От чисто професионална гледна точка, да се има предвид, че през 2020 година при съставяне на годишните финансови отчети за 2019 година подписите по чл. 25, ал. 2 и 4 от Закона за счетоводството може да бъдат електронни подписи по смисъла на чл. 13 от Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Когато всички подписи върху годишния финансов отчет и одиторския доклад са с електронни подписи, не се изисква полагането на професионалния печат на регистрирания одитор. В този случай върху годишния финансов отчет и одиторския доклад се вписва регистрационният номер на одитора от регистъра по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит.

В бъдеще: Може да се настоява пред законодателя това временно нормативно разрешение на нещата да остане валидно за постоянно в законодателството.

Важно е да се вземе предвид, че съобразно §49 от ПЗР на закона, няма промени в **процесуалните срокове, касаещи публични задължения**.

Сега: Юристите в организациите да обърнат внимание на правилото, че сроковете и производствата по установяване, деклариране, внасяне, обезпечаване и събиране на задължения за мита, данъци, включително и акцизи, задължителни осигурителни вноски за фондовете на държавното обществено осигуряване, здравното осигуряване, Учителския пенсионен фонд и фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване, държавни и общински такси и други публични вземания, регламентирани в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, Закона за митниците, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за данък върху добавената стойност, Закона за корпоративното подоходно облагане, Закона за данъците върху доходите на физическите лица, Закона за местните данъци и такси, Кодекса за социално осигуряване, Закона за здравното осигуряване и Закона за хазарта не се променят, освен в случаите по §25 – 31 от ПЗР на ЗМДВИПОРНС2020.

В бъдеще: При извършването на одитни ангажменти след отмяна на извънредното положение да се анализира и разпише логиката на процесуалните срокове, които са базирани на една поредица от действия, бездействия, актове и събития. Одиторите трябва да дадат препоръки в тази насока към финансовите, юридическите и организационните звена в организацията.

Новата разпоредба на §49б от Преходните и заключителни разпоредби на ЗМДВИПОРНС2020 е в смисъл, че за времето на извънредното положение **трудовите договори** по чл. 114а, ал. 1 от **Кодекса на труда** за краткотрайна сезонна селскостопанска работа **може да се сключват за повече от един ден, като това време не се признава за трудов стаж**. Трудовият договор може да се сключва и от регистрирани тютюнопроизводители за обработка на насажденията и прибиране на реколтата от тютюн, като той е с нормална продължителност на работното време за деня до 8 часа, като страните по него може да уговорят работа за 4 или 6 часа и съдържа данни за страните, място на работа, наименование на длъжността, размер на трудовото възнаграждение, дните и месеца на изпълнение на работата, продължителност на работното време, начало и край на работния ден и данни, служебно вписани от инспекцията по труда, регистрирала съответния образец. Трудовият договор се изготвя по образец, утвърден със заповед на министъра на труда и социалната политика, и се публикува на електронната страница на Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“. Работодателят – регистриран земеделски стопанин по реда на Закона за подпомагане на земеделските производители или регистриран тютюнопроизводител по реда на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия, може да получи регистрирани образци на трудовите договори. Образците на трудовите договори може да се получат в съответната дирекция „Инспекция по труда“ от регистрирания земеделски стопанин или тютюнопроизводител лично или по електронен път. Трудовото възнаграждение се изплаща в деня на изтичане на срока на трудовия договор срещу разписка, неразделна част от него. Когато срокът на трудовия договор е по-дълъг от един месец, трудовото възнаграждение се изплаща всеки месец, но не по-късно от 5-о число на месеца, следващ месеца, в който е положен трудът. Осигурителните вноски за социално и здравно осигуряване за лицата по чл. 114а, ал. 1 от Кодекса на труда се внасят от осигурителите, сключили договор, в сроковете по чл. 7, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване и по чл. 40, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване.

Сега: Организациите, които попадат в горните хипотези, трябва внимателно да съобразят всички тези промени в трудовото и осигурителното законодателство. Трябва да се възложи с изрична запо-

вед на един конкретен служител задължението да следи заповедите на министъра на труда и социалната политика и публикациите в електронната страница на Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“.

В бъдеще: След отмяната на извънредното положение да се направи анализ на стриктното съблюдаване на разпоредбите на извънредното законодателство и връщането на организацията и всичките й звена към следване на принципите, разпоредбите, правилата и процедурите на обичайната регулаторна рамка.

Добре е да се съобрази, че в ситуация на извънредно положение **временно се ограничават някои от измеренията на собствеността**, като това е разписано в §50 от ПЗР на ЗМДВИПОРНС2020.

Сега: Да се инструктират всички работници и служители в организацията, че в случаите на обявено извънредно положение лични предпазни средства, медицински изделия, медицинска и лабораторна апаратура, хигиенни материали и консумативи – частна държавна собственост, може да се предоставят за временно безвъзмездно ползване на лечебни заведения по чл. 8 – 10 от глава втора от Закона за лечебните заведения с акт на министъра на здравеопазването. Това означава, че трябва да се съдейства и в никакъв случай да не се възпре-

пятства нито този акт на висшия едноличен орган на държавна власт, нито на фактическите действия по изпълнението на разпоредженията в него.

В бъдеще: В одитните доклади да се установи цялостната номенклатура на вещите, предмет на временното безвъзмездно ползване, като след това се активизира юридическият екип на организацията да предприеме всички необходими правни действия за възстановяването им – по количество и качество, или за обезвъзмездяването на организацията чрез паричния им еквивалент.

В заключение трябва да се отбележи, че атипичното законодателство във връзка с извънредното положение, провокирано от пандемията от COVID-19, е тест за която и да е организация от частния или публичния сектор. Финансовите, юридическите и одиторските екипи на тези организации са призвани винаги, но най-вече в такива изключителни ситуации, да бъдат лоялна и сигурна опора на ръководството, за да се премине с най-малко рискове през предизвикателствата на форсмажора, при спазване на всички новосъздадени разпоредби в законодателството и при пълно съдействие на всички органи на държавна власт при изпълнение на възложените им от закона или от други органи на власт правомощия.

ДВЕ КОНЦЕПЦИИ ЗА СЧЕТОВОДНА ПРЕДПАЗЛИВОСТ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Д-р НЕДЯЛКА АЛЕКСАНДРОВА е асистент в катедра „Международни икономически отношения“ към факултет „Управление“ при Икономически университет – Варна. Води лекции и упражнения по дисциплините Икономически анализ на международните компании, Бизнес практики, Европейска икономическа интеграция.

През 2018 година защитава дисертационен труд на тема: „Проблеми на оценяването на специфични активи в счетоводството на ВиК операторите“. Вътрешен одитор е на системи за управление на качеството съгласно изискванията на ISO 9001:2015 и ISO 19011:2011. От 2019 година е също и финансов контролор при Икономически университет – Варна.

Резюме: В нормативната рамка на Европейския съюз (ЕС) по въпросите на счетоводството съществуват две сфери на регламентация – от една страна това е Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно годишните финансови отчети, консолидирани финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия, а от друга страна – Международните счетоводни стандарти (МСС), приети с Регламент (ЕО) №1606/2002 година на Европейския парламент и на Съвета от 19 юли 2002 година за прилагането на международните счетоводни стандарти.

ДИРЕКТИВА 2013/34/ЕС съблюдава традиционно разбиране в счетоводните школи на държавите от континентална Европа за стриктно придържане към принципа на предпазливост.

От друга страна, за разбиране на философията на Международните счетоводни стандарти (МСС)

ключова роля играе Концептуалната рамка за финансово отчитане, която официално не е приета в ЕС, но регламентира основните понятия, принципи и концепции в тях. Концептуалната рамка бе актуализирана през март 2018 година, като в нея бе „върнат“ принципът на предпазливост, който бе отпаднал от редакцията и от 2010 година.

В статията се застъпва тезата, че предпазливостта в Директива 2013/34/ЕС и в Концептуалната рамка за финансово отчитане, а оттам и в МСС, няма еднакво съдържание, което е следствие от концептуално различната философска основа, на която са основани.

Ключови думи: счетоводен консерватизъм, концептуална рамка за финансово отчитане, предпазливост, финансова отчетност.

JEL: M41